

ЛЕГЕНДА ПРО РІЧКУ САКСАГАНЬ

(народна)

...Річка Саксагань – назва, на думку історика Шерця, походить від тюркського «сик-сик» – легкий, швидкий; а за поясненням Корша – від турецького «сакса-ган» – сорока – відома в історії запорізьких козаків вже з 1693 року.

В нашому ж краї існує романтична легенда про назву річки. Ця легенда, як і майже всі легенди, проста і трохи сумна. Це було у далеку, сиву давнину. В одному селі, поруч якого несла свої прозорі і чисті води степова річка.

На широкому, просторому березі стояв маєток пана Потоцького. У старого та бундючного пана була покоївка - Ганькою звали її. Красуня, кажуть, була неземна. Що була струнка, співуча, сміхотлива – такої іншої, об'їдь увесь світ, не знайдеш.

Вії чорні, очі мов небо блакитні. Личко біле-біле, а зуби як перламутр. Не одного парубка звела з розуму. Ті так і звивалися біля неї. Не дивно, що Ганька впала в око самому пану. Женитись на кріпачці пан не міг, а до того ж, був одружений і мав багато коханок. Але коханкою цього старого пана Ганька не хотіла бути. Від усього серця вже давно кохала простого панського конюха, молодого й сміливого Саксу. І вирішили вони побратися.

Ось одного разу Ганька з Саксою прийшли до пана, впали навколішки перед ним і попрохали дозволу на шлюб. Почув про це пан, ногами затулав:

- Не віддам красуню за конюха. Моєю буде Ганька.

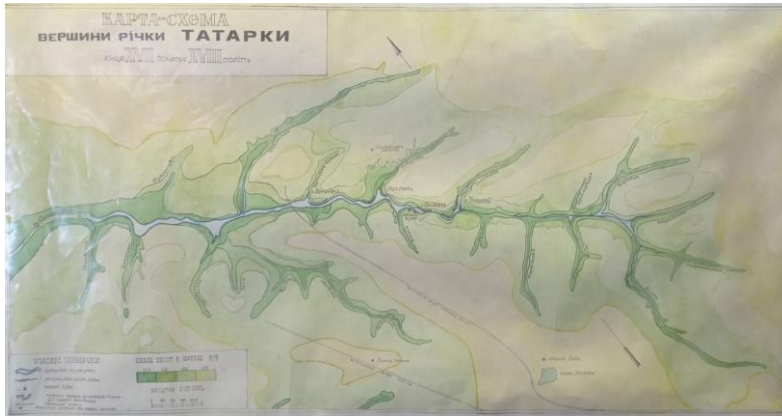
Як не вмовляла його дівчина, що кохає Саксу, як не просила дозволу на шлюб, нічого не вийшло.

Довго думали-гадали молоді, що їм робити та й придумали:

- Втечемо від пана. Підемо в світ поза очі, і будемо разом навіки.

Настав умовлений час. І коли ніч шатром землю вкрила, подалися Сакса і Ганька з маєтку.

Дізнавшись про їхню втечу, пан звелів своїм гайдукам за всяку ціну наздогнати втікачів і привести їх до нього.

Швидкі панські коні і хорти, надвечір притягли молодих до панського двору.

Кінчилося це нещасне кохання Сакси і Ганьки тим, що Саксу на панському подвір'ї катували палицями, доки не забили на смерть, а Ганьку вкинули у лантух наповнений камінням, зав'язали і кинули у річку.

Зімкнулися хвилі та й покрили закоханих, заховавши їх у глибині своїй. З того часу річку почали називати іменами закоханих – Сакса і Ганьки – Саксагань.

Тихо хлюпотить про цю древню легенду річка і сьогодні.

І пісню в народі склали:

«Ой не йди на річку водиці попити,
Бо лежать там Сакса і Ганька забиті».

**Легенда надіслана Угнич Валентиною
КЗ «Ордо-Василівська сільська бібліотека»,
с. Ордо-Василівка, Криворізький район**